

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus XII. Quid possit Ordinarius circa beneficia Patronata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

sentire, & c. Bone 36. eod. ibi: electionem autem Archi-Diaconi (quamvis laudabile testimonium perhibeatur de ipso) iustitiâ exigente cassavimus; tum quia corpore dicti Episcopi nondum tradito sepultura, habuerunt de ipsâ electione tractatum contra canonicas sanctiones: tum quia inventus est H. fuisse contemptus, licet unus solus extiterit, cum plus in talibus consueverit contemptus unius obesse, quam multorum contradictio in presenti. Ratio 2. partis est; quia, etsi verum sit, acta à majori parte alicujus Communitatis valere, id tamen accipiendum est de Majori parte eorum, qui *vocati* presentes sunt; ne absens, citra culpam, privetur jure suo, qui vocatus non est, & vocari poterat, ac debebat; aliàs enim taliter contemptus, seu neglectus, præsentationem etiam securâ institutione impugnare poterit, ut casetur, sicut potest elector contemptus, electionem etiam confirmatam, ut constat ex relatis juribus.

3265 Difficultas est, qualiter intelligi, vel accipi debeat *major pars*, quando præsentatio spectat ad plures, quin constituent communitatem, quæ dicatur præsentare; v. g. in casu, ubi respectu ejusdem Ecclesiæ sunt 12. patroni, quorum quilibet seorsim ab aliis præsentat. Tali enim casu contingere potest, quòd quinque præsentent Titium; quatuor Cajum; tres Sempronium: in hoc casu dubitari posset, an is, qui habet in hoc casu tantum quinque, censeatur legitime præsentatus, & coeteris habentibus minorem numerum præferri possit, ac ex tali præsentatione validè institui? Videtur enim quòd non; nam etsi habeat majorem numerum *respectivè* ad alios; non tamen habet majorem numerum, qui est *absolute* major Patronorum in eum consentientium; at hoc videtur exigi non minus, ac in electione, ubi non sufficit, ut prodeat electus, quod habeat numerum suffragiorum, qui est major *respectivè*, sed debet habere majorem *absolute*; qui scilicet verè major est Electorum præsentium, & in eum consentientium, ut diximus *l. i. tit. 6. de elect.* Dicendum tamen affirmativè cum Joan. Andr. in *c. Quoniam h. t.* nam in hoc casu non rectè arguitur ab electione ad

præsentationem; ratio est, quia ut prodeat electus, electio debet fieri *communiter*, & *nomine Communitatis*; ad quòd verificandum, omnino exigitur præsentium Capitularium major numerus *absolute*; at in nostro casu præsentatio non fit *communiter*, seu nomine Communitatis Patronorum, ut ponitur in casu; ergo; & ita tenent Azor *p. 2. l. 6. c. 21. g. 20.* Sylvester V. *ius Patronatus g. 13.* & alii.

ARTICULUS XII

Quid possit Ordinarius circa beneficia Patronata?

CUM provisio, quam Ordinarius impendere potest beneficiis Patronatis, non sit illi libera, nec pendeat ex ejus liberalitate; sed sit necessaria, fierique debeat ex necessitate, supposita habilitate legitime præsentati; plures quæstiones circa hanc ipsam necessitatem moveri possunt v. g. an institutio in beneficio Patronato facta, sine consensu Patroni, solum sit illicita? an etiam invalida? &c. de quibus præsentati articulo.

§. I.

Quid circa beneficia Patronata possit summus Pontifex?

NON est dubium, cuilibet patronati non tantum Ecclesiastico, sed etiam Laico derogari posse à Summo Pontifice ex justa causa, ut docet communis, prout videri potest apud Castropalaum *tom. 2. tr. 13. D. 2. p. 10. n. 1.* nam esto Pontifex alicui concedat facultatem providendi beneficio vacanti per electionem, postulationem, præsentationem, collationem, confirmationem, vel institutionem; nunquam tamen ita concedit, ut sibi circa hoc potestatem adimat supremam, super iisdem, cum visum fuerit, ex justa causa disponendi, ut ostendimus supr. *Dixi ex causa justa*; nam sine hoc non sicut ageret, nec enim justum est juri alterius, sine causa rationabili derogare, imò, ut refert Castropalaus cit. *p. 10. n. 1. signatè in Tridentino Sess. 25. de Reform. c. 9. cautum*

tum est, ut, si Patrono patronatus Ecclesie tollatur, ei restituantur, quæ in acquisitione talis Juris contulit; quod tamen non videtur intelligendum, de casu, quo in pœnam illo privaretur, ut, si hoc directè ac seorsum ab aliis bonis vendidisset, venditione simonicâ.

3168 *Not.* autem 1. Pontificem, esto scribat, ut alicui provideatur in certa Ecclesia, si non faciat mentionem per hanc, vel similem clausulam, (*esto sit de Patronatu Laici*) non censeri velle derogatum Juri talis Patroni; cujus ratio est; quia Jus Patronatus, concessum Laico, quantumvis sit gratia Ecclesie, est tamen aliquo modo onerosum; cum supponat in Patrono meritum fundationis, constructionis, vel dotationis, adeoque est Jus acquisitum ex titulo oneroso; ergo Ecclesia, nisi exprimat, non intendit illi derogare, ut ostendimus *l. 1. tit. 3. de Rescriptis*.

3269 *Not.* 2. In casu, quo summus Pontifex per Rescriptum derogaret expressè Juri Patronatus Laici, in dubio præsumi eum procedere ex justa causa; quamvis in hoc casu diversa sit ratio inter Patronatum *Laicum*, & *Ecclesiasticum*, iste enim est merum beneficium; cum non detur ex aliquo quasi contractu, & remunerativè, sicut Laicis; sed solum ratione ipsius Ecclesie; quo posito intelligitur Patronatum *Ecclesiasticum* esse merum Privilegium; *Laicum* autem, onerosum, & remuneratorium; constat autem, ad auferendum alicui Privilegium, seu Jus quæsitum ex titulo oneroso, requiri majorem causam; quam ex mero beneficio, & gratia; ergo ad derogandum Patronatu *Laico* requiritur major causa, quam ad derogandum *Ecclesiastico*. Quare, nisi exprimat, nunquam censetur derogatum Patronatu *Laico*, ne scilicet retrahantur Laici à foundationibus Ecclesiarum, videntes prærogativas, & Privilegia sibi concessa, ob quorum consecutionem proprias divitias consumpserunt, passim, & absque urgenti causa tolli, ideoque Concilium *d. Sess. 25. c. 9. de Reform.* dixit: *Patronorum jura tollere, piisque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est.*

3270 Ex hoc deducitur, sub generali beneficiorum reservatione, tam in *c. 2. de*

Tom. III.

præbend. in 6. quàm in 8. regul. Cancellar. vel alia reservatione, non venire beneficia, quæ sunt de Patronatu Laico; quia hæc sub nulla dispositione odiosa veniunt, nisi exprimantur, ut dictum est; idque propter magnum favorem, quæ Ecclesia impensum vult *Laicis*, Ecclesiarum Fundatoribus, ut constat ex Concilio, de quo in præcedent. at *reservatio* odiosa est, ut communiter tradunt Doctores; ergo. Et hoc etiam procedit de Laico: qui est in possessione Patronatus, esto in re Patronus non sit; ita Lessius *l. 2. just. c. 34. D. 9. n. 36.* Azor *p. 2. l. 6. c. 23. q. 2.* Hac porro expressâ derogatione non opus esse, cum Pontifex disponit de beneficio, quod est Patronatus *Ecclesiastici*, constat ex ratione in oppositum; quia Patronus Ecclesiasticus habet Jus illud solum vel ratione Ecclesie, vel concessione Patroni Laici, quod est mera gratia, ut diximus; ita Lessius cit. Covarr. *pract. qq. c. 36.* Gonzalez *ad 8. regul. Cancellar. gloss. 18. n. 6. V.* Neque dictis obstat, in Decretis reservationum poni clausulam generalem: *ad cujuscunque presentationem pertineant*, verificatur enim sufficienter de præsentationibus, quæ fiunt à Patronis Ecclesiasticis, *cujuscunque dignitatis* sint.

Not. 3. si sint plures Patroni ejusdem Ecclesie, & ex his aliqui Laici, alii Ecclesiastici, pari numero utrinque, per generalem clausulam reservationis talem Patronatum (quem vocant mixtum) non censeri reservatum; secus, si numerus Clericorum sit major; primam partem tenet Cavarr. *cit. c. 36. n. 5.* Azor *p. 2. l. 6. c. 26. q. 5.* & alii, quia Laicus per Societatem cum Clerico in tali casu non est privandus jure suo, stante pari numero utrinque; sic enim nec suffragio prævalerent Clerici, & aliunde in hoc est major Laicorum favor, ut constat ex dictis. Secundam partem tenent Azor, Lessius, Gonzalez & alii sup. cit. Nam in ejusmodi casu major pars suffragiorum, præsertim eorum, quibus major cura, & Zelus est Ecclesiarum, trahit ad se minorem, ut supra diximus; tum quia talis Patronatus videtur potius simpliciter Ecclesiasticus, denominatione sumptâ à digniori, & potiori.

Not. 4. quamvis Jus Patronatus, 3272

Ccc cc

com.

competens Laicis ex privilegio, praescriptione, vel consuetudine, sublatum sit per Trid. *cit. Sess. 25. c. 9.* nisi Patronatus esset super Ecclesiam Cathedralis, vel competens Regibus, regnaque possidentibus, supremisque Principibus, aut in favorem studiorum generalium concessum, si tamen adhuc penes aliquem non exceptum foret, ei derogari sine derogatione speciali, ac si Ecclesiastici Patronatus jura forent. Quia cum in his casibus nihil ex suo Laici contulerint, eadem mensura, ac Ecclesiastica jura de illis est judicandum: Sic docet Covarru. *dict. c. 36. n. 6.* Gonzalez. *Gloss. 18. n. 18.* Azor *2. p. instit. mor. lib. 6. c. 23. q. 4.* Lessius *l. 2. c. 34. dub. 9. n. 42.* Intellige tamen de derogatione facta per Papam; nam coeteri Praelati inferiores, neque huic juri, neque alteri Ecclesiastico juri derogare possunt; quia privilegiis à jure concessis nequit Episcopus derogare.

S. 2.

Quid circa Beneficia Patronata possit Legatus à Latere?

3273 **D**E hoc casu agitur *c. cum dilectus* 28. *h. 2.* ubi, cum Legatus Apostolicus Ecclesiam in Archidiaconatu Carnotensi primò vacaturam Ecclesiam pro G. Clerico suo, reservasset, Archidiaconus autem contra mandatum Legati ad dictam Ecclesiam non praefatum G. sed alium Clericum H. praesentasset, & Episcopus Ecclesiam illam Clerico H. assignasset, ipse verò H. sibi eandem, utpote ad praesentationem Archidiaconi, tanquam veri Patroni spectantem confirmari peteret, Innocentius III. casu ad se delato, respondit, si Archidiaconus praefatum G. tanquam Patronus Laicus praesentavit, quia tamen à dicto Episcopo non ille, sed Clericus H. admittus, & institutus fuit juxta statutum Alexandri Papae, quod refertur in *c. quod autem* sup. non primum, sed secundum fuisse jus assecutum in Ecclesia S. Martini: Si verò Archidiaconus praefatum G. praesentavit tanquam Patronus Clericus; quia ea ratione subditus erat jurisdictioni Legati Apostolici, qui concessionem illi-

us Ecclesiae sibi reservari jussit, non potuisse alium praesentari; ideoque praesentationem ipsius non quidem canonice factam, institutionem tamen ab Episcopo factam non esse irritam: quare Pontifex Ecclesiam praenominato H. judicavit cum fructibus medio tempore perceptis, Clerico G. autem perpetuum silentium imposuit.

Ex hoc textu deducitur 1. quod 3274 Legatus Sedis Apostolicae à Latere potest sibi reservare Ecclesiam, vel beneficium primò vacaturum, illudque, cum vacat, conferre certae personae, irrequisito Patrono Ecclesiastico: non autem inconsulto, aut invito Patrono Laico, vel Clerico, cui jus praesentandi competit, ratione patrimonii; atque adeo, quod derogatio beneficiorum Juris Patronatus à Papa facta comprehendit tantum beneficia, quae sunt Juris Patronatus Clericorum, non autem Laicorum, quae expressam requirunt derogationem, quod fit, quòd Legatus de Latere (quamvis sit praeter Papam Ordinarius Collator beneficiorum in sua Provincia, ut constat ex *cit. c. cum dilectus*) in unione facienda, si Jus Patronatus sit seculare, teneatur consensum Patroni requirere; non ita, si sit Ecclesiasticum. Sic Rebuffus in praxi benefic. de Unionibus n. 28. Azor *p. 2. l. 6. c. 28. q. 12.* Sanchez in *Decal. tom. 2. l. 7. c. 29. n. 169.*

Deducitur 2. praeter alias differentias inter Patronum Ecclesiasticum, & Laicum, ex hoc *c.* colligi etiam aliam, nimirum, quòd Ecclesiasticus, non autem Laicus, etiam quoad Jus praesentandi subsit Legato de latere, consequenter iste illo etiam irrequisito possit sibi reservare beneficia Patronatus Ecclesiastici, eaque conferre, ut constat ex textu dicti *c. cum dilectus*, sup. quòd intellige, quando Clericus Patronatum habet *ratione Ecclesiae*, aut bonorum ejus, non autem, si ratione sui Patrimonii in fundationem, constructionem, vel dotationem talis Ecclesiae impensit; talis enim Patronatus, quantumvis competat Clerico, non Ecclesiastico, sed secularis, seu Laicus est; cum non dicatur ab habente, sed à titulo, ratione cujus eum habenti competit, ut supra diximus & colligitur etiam ex distinctione, quam in

in dato casu observavit Pontifex, an ille Archi-Diaconus presentaverit *ut Clericus?* an, *ut Laicus.*

3276 Deducitur 3. quod Clericus habens Patronatum Jure Patrimonii, in presentatione possit variare, colligitur ex cit. c. *cum dilectus*, ibi: non *primus*, sed *secundus*, &c. licet hic presentans fuerit Archi-Diaconus, non tamen reprobatur ejus presentatio, quantumvis plurium, seu cumulativa, si tamen presentavit Jure Patrimonii, consequenter *ut Patronus Laicus*. Deducitur 4. quod Patrono Laico invito, aut inconsulto, non potest Episcopus, aut alius Ordinarius, nec etiam Legatus Papa Ecclesiam patronatam conferre, aut super illam pensiones imponere, quod satis aperte ostendit textus in c. *cum dilectus*, quatenus distinguit inter Laicum & Clericum Patronum, patet, ibi: *siquam Laicus*, & ibi: *siquam Clericus*, quae non erant necessaria, si Legatus posset conferre beneficium, seu reservare in praedictum Patroni Laici. Accedit quod Pontifex constituendo officium Legationis non censetur illud creare cum praedictum Laicorum Patronorum, ex *reg. in L. 2. §. si quis à Principe ff. ne quid in loco publ. ac subinde cum per collationem, seu reservam maximum fiat praedictum Laicis Patronis, necessario dicendum est ex defectu potestatis, Legatum talem collationem, seu reservam facere non posse.*

§. 3.

Quid circa beneficia patronata possint Episcopi?

3277 Episcopis, & aliis Praelatis, Papam inferioribus, qui habent jurisdictionem quasi Episcopalem in suis territoriis, de jure competere potestatem instituenti presentatos ad beneficia sua diocesis, jam supra dictum est. In presenti dubium est, an valeat institutio in beneficio patronato ejus, non facta ad presentationem Patroni? R. quod regulariter non valeat; colligitur 1. ex 16. q. 7. c. *decernimus* 32. quod desumptum est ex Concilio Toleran. 9. c. 2. ubi textus sic loquitur: *decernimus, ut quamdiu*

Tom. III.

fundatores Ecclesiarum in hac vita superstitibus extiterint, pro eisdem locis curam permittantur habere sollicitam, atque rectores idoneos in eisdem basilicis iidem ipsi offerant Episcopis ordinandos 1. quod, si tales forsitan non inveniantur ab eis, tunc, quos Episcopus loci probaverit DEO placitos, sacris cultibus instituat cum eorum Conniventia servituros. Quod si ipse ejusdem fundatoribus Rectores ibidem praesumerit Episcopus ordinare, & ordinationem suam irritam noverit esse, ad verendum suam alios in eorum loco (quos iidem ipsi fundatores condignos elegerint) ordinari. Colligitur 2. ex c. *Illud. 8. h. t.* ubi dicitur: Quod si laicus, Jus Patronatus, vacante Ecclesia, religioso loco contulerit, & aliquis sine presentatione fratrum ejusdem loci fuerit in ipsa Ecclesia institutus, ejusdem secundum rigorem juris est institutio irritanda.

Dixi: *regulariter non valere*; nam 3278 aliqui casus sunt excepti. 1. si Patronus Ecclesiasticus intra 6. Laicus autem intra 4. menses neglexit facere presentationem; nam tali casu jus presentandi elapso termino, devolvitur ad Ordinarium; ut diximus superius, & habetur c. 2. de suppl. neglig. Praelator. 2. si Patronus presentat indignum, ex dict. sup. & habetur cit. c. 2. 3. Si tale beneficium conferatur à Papa, vel ejus legato de latere; sed hoc intellige in casu, quo beneficium est Patronatus Ecclesiastici, nam id non procedit de Legatis, quando beneficium est de Patronatu Laicorum pro tali casu ex n. 3273. 4. Si Patroni discordent, de quo superius jam actum est. *Not.* autem casum, quo diximus Jus presentandi pro illa vice devolvi ad Ordinarium propter negligentiam Patronorum, debere intelligi, si intra tempus à Jure praescriptum, ac à die, quo vacationem beneficii sciverunt, *negligentes fuerunt*, & quidem omnes, si relatè ad tale beneficium preventur propter negligentiam, nam si unus ignorasset sic ut comparatione illius terminus Juris, à die scientiae computatus, nondum elapsus foret, non fieret devolutio, sed in eo tunc staret Jus presentandi, ceteris negligentibus

Ccc cc. 2

pro

pro tunc exclusis; sic Garcia de *benefic.*
p. 10. c. 2. n. 41.

3279

Dubium 2. est, an hi, ad quos pertinet Jus instituendi præsentatos, teneantur instituere, si aliàs idonei sint, antequam coram ipsis intra terminum, præsentantibus assignandum ab ipso instituente, assignata fuerit præsentato congrua sustentatio ex redditibus Ecclesiæ, pro qua præsentatur? R. quod non, ex Clem. *Ut Constitutio. i. h. t.* ibi: Diocesani sub obstatione divini iudicii districtius inhibentes, *ne præsentatum aliquem per quamcunque personam Ecclesiasticam, Jus præsentandi, ad Ecclesiam aliquam, habentem, admittant, nisi intra certum terminum competentem, per Diocesanos ipsos præsentantibus præstendum, ipsi præsentato fuerit coram eis (ut præscribitur) congrua, de proventibus Ecclesiæ, portio assignata.*

3280

Circa istam Constitutionem in hac Clem. not. 1. per eam 1. declarari, quod aliàs in hoc puncto constitutum fuerat in c. 1. de præbend. in 6. Deinde etiam quædam adjici nova, ut patet ex ejus initio, ibi: *ipsam declarare, ac quædam adjicere*, consultâ hujusmodi sacri Concilii approbatione providimus. Not. 2. huic Constitutioni non esse locum, ubi præsentans, seu Patronus præcisè patronatum habet, & non reditus Ecclesiæ; sed is, qui instituitur in ea Ecclesiâ; consequenter solum obtinere in illis, qui præsentationem habent unâ cum temporalibus proventibus, sic *Gloss. in cit. Clem. 1. V. Jus præsentandi*; & Abbas ibid. n. 2. Not. 3. Quando Barbosa in c. 1. de præbend. in 6. n. 2. dicit, dictæ constitutioni in eo c. 1. (quod Episcopus possit recusare præsentatum per Religiosos etiam exemptos, non assignatâ præsentato congruâ portione) non esse locum, si Ecclesiâ, quæ in totum, & pleno Jure ad Regulares pertinent, cuius oppositum videmur dicere in præmissis; non esse contrarietatem, si advertas, quod Barbosa ibi; *ly in totum, & pleno Jure*, accipiat pro eo, quod est Jure plenissimo, ut patebit eum legenti, ibi: *puta, quia per illam tam quoad Jura parochialia, quam quoad Episcopalia, & sic quoad jurisdictionem Monasterio subji-*

ciuntur, ex quo vides inter Authores *ly Jure pleno* quandoque accipi pro *Jure plenissimo*; maximè quando additur: *in totum Jure pleno*, quandoque autem non ita, nimirum absque jurisdictione Episcopali.

Not. 4. quando concedimus, Episcopo. 3281

po facultatem in Ecclesiis Regularium, non regularibus, competere Jus instituendi vicarios, intelligi, etiam si Ecclesiæ sint Regularium exemptorum, si eis non subsint Jure plenissimo, ut Constat ex c. 1. de præbend. in 6. ibi: *Nos ita volentes supra hoc salubre remedium adhiberi*, præsentati decreto statuimus, & mandamus Constitutionem hujusmodi, quoad omnes Patronos, Ecclesiarum Religiosos, tam exemptos, quam non exemptos, & alios inviolabiliter observari, consuetudine contraria non obstante. Si autem dicas, quod Episcopus taliter exerceret jurisdictionem *in exemptos* contra naturam exemptionis, nimirum, cogendo eos ad sustentationem assignandam præsentato, aliter non instituendo. R. quod in effectu repellendo aliter præsentatos, non in ipsos præsentantes, saltem directè, sed in Ecclesiam dicatur jurisdictionem exercere; ut notat Panormitanus in c. de Monachis eod. n. 6. Advertendum autem, quod obligatio assignandi congruam sustentationem præsentato coram instituente tunc solum procedat, si Vicarii perpetui, & instituti in dictis Ecclesiis Regularium ipsi teneantur portare onera jurium Episcopaliû, ac exercere hospitalitatem; non autem si ea præstet Rector principalis, prælatus monasterii, vel ipse Patronus, ut constat ex ipso textu dict. c. 1. & Clement. 1. de qua supr.

Ex hoc habetur, dupliciter accipi *congruam sustentationem præsentato assignandam* à præsentante 1. prout importat præcisè victum, & vestitum 2. prout præter hæc importat etiam onera solvendi jura Episcopalia, exercendi hospitalitatem &c. Quare cum in dicto c. 1. de præbend. in 6. & Clem. 1. de jure Patronat. dicitur 1. præsentatum ab Episcopo, quoad institutionem reculari posse, si Patronus intra terminum constitutum præsentato coram instituente non

te non assignaverit congruam sustentationem; procedit solum in casu sustentationis in secunda acceptione, ut liquet ex dict. 1. ibi: *Sane fuit per Sedem Apostolicam providè constitutum: ut Diocessani locorum ad presentationem religiosorum nullum ad aliquam Ecclesiam recipiant, nisi tantum & de proventibus ipsius Ecclesiae coram eis fuerit assignatum, unde jura Episcopalia possint solvere, & congruam sustentationem habere;* ita Layman. in QQ. Canon. de Prælat. elect. n. 209. Pirhing de Jure Patron. n. 29. in fin.

§. 4.

An Episcopus Ecclesiam Patronatam donare, vel unire possit alteri Ecclesiae?

5283 **Q**uestio procedit de casu, quo id faceret sine consensu Patroni? videretur affirmandum saltem in casu, quo id necessarium foret propter paupertatem præbendarum Ecclesiae Cathedralis, idque ex c. *Exposuisti* 33. de præbend. Ubi, cum Episcopus Vesprimiensis exposuisset Honorio III. quod Ecclesiae suae Canonici, diminuta ipsorum provisione, à tempore Concilii generalis cum eis *ex tunc* non fuerint ad eorum sustentationem concessa capellæ, sicut ante fieri consuevit, de præbendarum suarum redditibus nequeunt sustentari, propter quod plures eorum eadem Ecclesiam relicta in ejus servitio, in Clericatus coguntur *opprobrium* aliorum se obsequiis mancipare, & simul supplicasset, ut de Capellis eisdem provisionem eorundem amplificare de Pontificia permissione liceret: Honorius rescripsit; cum per hoc statutus ejusdem Concilii derogeretur, quæ servari volumus inconcussè, te in hac parte nequivimus exaudire. Verum, illorum paupertati paternò compatiens affectu, & tibi, prout exposcit tuæ devotionis meritum, gratiam facere cupientes, Fraternitati tuæ, de qua plenam fiduciam obtinemus, si evidens necessitas, vel utilitas exigat, præbendas Ecclesiae tuæ poteris de Capellis in perpetuum annexendis eisdem (sicut discretione prævia expedire videris) augmentare, refer-

vata congruam capellarum Presbyteris portione.

Verum ex hoc textu non rectè ducitur affirmativa; nam, licet ex speciali casu Episcopus (nimirum propter paupertatem præbendarum Ecclesiae Cathedralis) eis annexere possit Capellas reservatà ipsorum Presbyteris congruam portione, ut habetur in *cit. c. 33.* ac idem etiam dicatur in *Trid. Sess. 24. de reform. c. 15.* ibi: *in Ecclesiis Cathedralibus, & collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt præbende simul cum distributionibus quotidianis, ut suslinendo decenti Canonicorum gradui, pro loci, & personarum qualitate, non sufficiant, liceat Episcopis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen Regularia, iis unire;* nullibi tamen loquitur de beneficiis, vel Capellis patronatis, non requisito Patronorum consensu; cum eos nolit privare jure suo, quod tamen fieret admittà ejusmodi unione, ut dicemus in seqq.

Advertendum præterea, quòd licet c. *Exposuisti*, pro dicto casu, concedat Episcopis unionem Capellarum finitè; & Tridentinum beneficiorum simplicium indefinitè (exceptis tamen regularibus) non propterea sub illa generalitate venire Capellas, & beneficia patronata; 2. hujusmodi unionem eo modo debere fieri, ut singulis præbendis singula beneficia uniantur, non omnibus simul indistinctè unum, aut plura; idem Steph. Grat. discept. forens. c. 274. n. 34. in fine. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. *Gloss. 37. n. 25.* ubi etiam refert, Concilium loco cit. non concedere facultatem uniendi mensa Capitulari, sed tenuibus præbendis singulorum Capitularium, quod etiam tenent Aloyf. Riccius *collect. decis. p. 4. collect. 1067. in fine, & in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 488. in 1. edit. & resol. 379. n. 4. in 2. edit.*

Altera probatio, quòd Episcopus beneficium patronatum sine consensu Patroni, etiam Ecclesiastici, non possit alteri donare, vel unire, sumitur ex c. *Suggestum*. 20. h. t. nam, cum ad Pontificem delatum esset, quòd Ecclesiae quadam, de assensu Domini fundi, auctoritate Eboracens. Episcopi, Ecclesiae beati Petri

Ccc cc 3

Eborac.

Eborac. concessa, & assignata essent in præbendam; Canonici autem de Novoburgo concessionem illam irritare niterentur, occasione donationis, quam sibi asserunt prius factam: resolvit Pontifex: *licet in donationibus Ecclesiarum requirendus sit, & expectandus Patronorum consensus; quia tamen Ecclesiæ, nisi auctoritas intervenerit Pontificalis, canonicè concedi non possunt, significamus: quòd prior concessio, si cum consensu Patroni, & auctoritate Diocesani Episcopi facta est, aut ejus assensus fuerit postea subsequutus, posteriori concessioni præfertur, alioquin illa debet præferri, quamvis posterius facta, quæ consensu Domini fundi, & Episcopi auctoritate fulciunt.*

3287 Ex hoc textu deducunt communiter Doctores, desiderari consensum Patroni, ut Episcopus Ecclesiam, quæ Juris Patronatus est, valeat donare, vel unire; Sic Rebuff. in praxi benefic. reg. 21. Cancellar. de unionib. *Gloss. 11. n. 6. Azor p. 2. l. 6. c. 28. q. 12. Sanchez in Decal. Tom. 2. l. 7. c. 29. n. 168.* Et ratio est, quia per talem unionem Patronus amittit jus præsentandi; quod ipso invito fieri non potest ex 16. q. 7. c. *Monasterium* 33. ibi: *Monasterium, vel Oratorium, Canonicè constructum, à domino Constructoris eo invito non auferatur, liceatque illi, Presbytero, cui voluerit, pro sacro officio illius diocesis cum consensu Episcopi, ne malus existat, commendare.* Quòd desumptum est ex Romana Synodo Eugenii II. & Leonis IV. c. 21.

3288 Videtur tamen limitandum, ut consensus Patroni non desideretur, si requisitus, exhibita etiam manifesta, & urgente necessitate Ecclesiæ, nolit consentire; Sic c. *Nobis* 25. h. t. n. 10. quia gratia, quam Patrono facit Ecclesia, non debet eidem esse damnosa; præsertim, urgente gravi necessitate, ne in casu Patroni, non rationabiliter invitati; ejus contumacia præferatur bono Ecclesiæ, consensum ejus tam rationabili, & justa causa requirente.

3289 Dices: ergo poterit Episcopus Ecclesiam, vel beneficium patronatum alteri Ecclesiæ concedere in proprietatem, seu per modum incorporationis, ac ex redditibus Ecclesiæ patronatæ in alia Ecclesia

præbendas, seu beneficia erigere sine consensu Patroni, saltem si Patronus per hoc Jus Patronatus non amitteret, sed adhuc posset præsentare ad illud, hoc illatum, tam indefinitè factum, esse negandum. 1. quia Patroni interest, ne bona, & redditus Ecclesiæ patronatæ alienentur, vel uniantur, aut supprimantur, ideo in hoc casu se opponere potest. arg. c. *Filiis* 31. caus. 16. q. 7. Abbas in cit. c. *suggestum* n. 3.

Deinde, quia facultas Episcopo facta, quoad præsentem casum, est restricta tum per c. *Exposuisti*, tum per Trid. in n. 3284. ad solum casum, quo præbendæ Canonicorum, insufficientes ad eorum sustentationem, id exigunt evidenti necessitate, & Patroni irrationabiliter sunt invitati, ut præmisimus ex c. *suggestum*.

Præter hæc dubium est 1. an Episcopus possit, etiam contradicente Patrono, redditus Ecclesiæ patronatæ applicare ad utilitatem ejusdem Ecclesiæ, v. g. erigendo novum beneficium, si hoc exigat ejusdem necessitas, vel utilitas? R. quòd sic; tum quia nullum præjudicium per hoc fit Patrono, cui Jus præsentandi integrum manet; tum quia tota ordinatio & dispositio circa bona Ecclesiæ patronatæ, non ad Patronum, sed Episcopum spectat cit. c. *Filiis*. S. *ipsis tamen*, & c. *Noverrunt*, 6. caus. 10. q. 1. ideoque Patronus se immiscere non debet, nisi appareat jura, & bona Ecclesiæ patronatæ alienari, perdi, aut immitti, vel in alium finem, aut usum, locum, vel personam contra institutionem transferri, Innocent. in c. 3. n. 3. *de privil.* Abb. in cit. c. *suggestum* n. 3.

Dubium est 2. an concessio Ecclesiæ, per modum incorporationis facta, à Patrono alteri Ecclesiæ per subsequentem Episcopi consensum ratificari, vel confirmari possit, ut saltem ex eo tempore valeat? R. quòd sic, ex dict. c. *suggestum* ibi: *significamus, quòd prior Concessio, si cum assensu Patroni, & auctoritate Diocesani Episcopi facta est, aut ejus assensus fuerit postea subsequutus, posteriori concessioni præfertur, ubi not. quòd textus requirat consensum & Patroni, & Diocesani; hoc tamen discrimine, quòd*

An in Ecclesiis Patronatis, ad presentationem Rectoris earundem presentati possint ab Episcopo ordinari?

quod consensum Dioecessani nominet authoritativum seu authoritatem, ut discrimen indicet inter assensum Patroni, & assensum Dioecessani, quod in alienatione ipsius Ecclesiae consensus Dioecessani substantialiter intervenire debeat, cum in tali casu sit alienans principalis (ut notavimus tit. 13.) non autem assensus Patroni. Ex hoc enim fit, quod alienatio Ecclesiae patronata à Patrono facta sine autoritate Episcopi nec naturaliter valeat, dum accedat Autoritas Episcopi; secus alienatio facta ab Episcopo facta sine assensu Patroni. Nam in 1. deficit assensus, qualiter est de substantia translationis; secus in 2. Patronus enim in eo casu, quo una Ecclesia donatur, vel unitur alteri Ecclesiae non est principalis contrahens, seu donans, aut uniens; & ideo etiam valet secunda Concessio Ecclesiae facta alteri Ecclesiae per Episcopum & Patronum, etiam obstante priori facta per Patronum solum ex cit. c. *suggestum*; quamvis si deinde donationi factae ab Episcopo accedat illi etiam assensus Patroni, alienatio ab Episcopo facta de jure positivo valebit etiam à principio.

3292 Dubium est 3. an in casu, quo Patronus suum Patronatum donat Episcopo intuitu Ecclesiae Cathedralis, talis Ecclesia patronata evadat collativa? R. affirmative, si jus presentatum instituen- di pertinebat ad eundem Episcopum, nec habeat Compatronum, quia tunc jus providendi Ecclesiae est penes Episcopum donatarium non expectata alterius presentatione, vel electione; ergo est collativum. Dixi: *si jus instituendi* in tali Ecclesia sit penes ipsum donatarium; nam si pertineret ad alium, maneret patronatum, & talis Episcopus donatarius in casu vacantis Ecclesiae deberet presentationem illi facere, ad quem pertinet instituere presentatos in tali Ecclesia, & admitti deberet, esto Ecclesia foret in alia Dioecesi per c. *significasti* 18. h. 1. Dixi 2. si nec habeat Compatronum; nam iste non posset privari jure suo, consequenter ejus presentatio expectanda foret, quo stante beneficium nequit esse collativum, ex dict. supra.

DE hoc agitur in c. *postulasti* 30. h. 1. 3293 ubi cum Episcopus Auriensis ex Innocentio III. quasivisset, an, cum Rectores Parochialium Ecclesiarum quosdam presentant ad suarum Ecclesiarum titulos ordinandos, utrum electio talium ad ipsos Rectores pertineat, vel etiam ad Patronos; & si in his patronorum non est acquirendus assensus, utrum jus illis saluum maneat eligendi, ut, cum ipsas Ecclesias vacare contigerit, intitulati hujusmodi non sint aliis preferendi? ad quod breviter R. Pontifex: *quod per intitulationem hujusmodi nullum Patronis praedictum generetur, quin possint alios, ad illas Ecclesias cum vacaverint, presentare, nisi de Patronorum processisset assensu.*

Ex hoc textu deducunt communiter, quod, si Rector Ecclesiae parochialis presentet aliquos ordinandos ad titulum suae Ecclesiae, non requisito Patrono; & ordinentur, non praedictet Patrono; quia ipse, cum vacat beneficium, potest alios presentare, relictis istis ordinatis, & titulatis, si non consenserat eorum presentationi, & institutioni; secus, si consensit.

Sed ex hoc plures moventur quaestiones 1. an Rector Ecclesiae Parochialis Patronata possit alicui assignare in suo beneficio Parochiali titulum, ut ad eum ordinetur? 2. an ad ejusmodi assignationem tituli ordinatus eo ipso censetur intitulatus, hoc est jus consecutus, ut, cum tale beneficium vacaverit, ipse in eo aliis praeferratur, etiam presentatis à Patrono? Ad 1. R. nec Parochis, nec aliis beneficiatis competere ullum jus presentandi ordinandos ad suarum Ecclesiarum, vel beneficiorum titulos; nam vel presentarent ad titulum suae Ecclesiae, aut beneficii solum temporaliter, vel in perpetuum? si primum? ad eum ordinari non possent; Cum titulus ad ordines suscipiendos in ordinando debeat esse perpetuus, hoc est ad dies vitae, suffi-

sufficiens pro decante sustentatione ad eum ordinati, ut constat ex l. i. tit. ii. si secundum? distinguendum est, an beneficium sit *collativum*? an *patronatum*? si *patronatum*? sicut id non potest Episcopus sine consensu Patroni, ut dictum est in præced; Sic à fortiore jure non poterit Parochus, vel alius Beneficiatus. Si *collativum*? poterit solum de consensu Collatoris, quo casu præsentans, dum vivit, tenebitur ei alimenta præstare ex suo beneficio, ad cuius titulum de consensu Collatoris præsentatus est ordinatus.

3295 Dices in c. *Postulasti*, non negatur Ecclesiarum Parochialium Rectoribus jus præsentandi ordinandos ad titulum suarum Ecclesiarum; sed solum dicitur, quòd, ubi consensus Patroni requiritur, talis intitulatione, sine Patroni consensu facta, non præjudicet Patronis, ut, cum Ecclesia Patronata vacaverit, ordinatus ad titulum illius Ecclesie, debeat præferri præsentatis à Patrono; ergo non debet illis negari jus præsentandi ordinandos ad titulum suæ Ecclesie salvo saltem jure Patronorum? R. i. dato anteced. N. conseq. quia vel darent titulum *perpetuum cum consensu Patroni*? & hoc non negamus; vel *sine consensu Patroni*? & hoc nec Episcopi possunt ex N. priori, vel solum *temporalem*? & insufficientis est pro ordinibus, ut jam dictum est. R. 2. dato anteced. N. conseq. quia ex hoc, quòd *ibi* non negatur beneficiatis hoc jus, non sequitur esse concessum; nam de hoc (an id jure possint Parochi?) non fuit quæstio proposita; sed, an si *Rectores Ecclesiarum aliquos præsentent* (non de jure, quod nullum ipsis tribuitur, ut rectè notat Wagner. in c. *Postulasti* 30. h. i.) sed *de facto*, & ad ejusmodi titulum ordinatus, per ejusmodi intitulationem Patronis generet præjudicium, quin possint Ecclesia vacante alios præsentare? & ad hoc respondit Pontifex, quòd non, nisi Patronus consenserit; ergo ex hoc c. non probatur intentum. An autem talis præsentatio à Parochis facta etiam de consensu Patronorum hodie, & post Constitutionem Innocentii XI. sufficiat ad recipiendos Ordines, exposuimus l. i. tit. ii.

Ex hoc colligitur etiam responsio ad 3296 secundum nempe Clericum à Parocho præsentatum pro Ordinibus ad titulum sui beneficii, in quo talis Parochus intitulus est, etiam secuta ordinatione, non intitulari, seu obtinere titulum *perpetuum* in eo beneficio sine consensu Patroni, quando is de jure necessarius est; nam in casu, quo tale beneficium vacat, non ipse ad eum titulum ordinatus, sed is, quem Patronus præsentaverit, præferri debet, ut decisum est in dict. c. *Postulasti*, de quo n. 3293. cuius ratio est ex dictis; quia nec Parochus, nec Beneficiatus ad titulum beneficii patronati præsentando, nec Episcopus ad ejusmodi titulum ordinando, potuit illi Jus ullum in eo beneficio constituere sine Patroni consensu ex n. cit.

Dices 2. ex dicta responsione Pontificis saltem sequitur, quòd Parochi, alique Beneficiati possint præsentare Clericos ordinandos ad titulum sui beneficii, quando nullum sit præjudicium Patronis; nam cum Episcopus Auriensis duo Pontifici proposuisset. 1. Utrum Rectores Parochialium Ecclesiarum quosdam præsentare possint ad titulos suarum Ecclesiarum ordinandos, etiam non requisitis Patronis? 2. si in his Patronorum Consensus non sit requirendus; utrum illis Jus eligendi, sive præsentandi saluum maneat, ita, ut cum ipsas Ecclesias vacare contigerit, hujusmodi intitulati non sint aliis, quos Patroni præsentaverint, præferendi? Ad primam quæstionem Papa directè non respondet (ut notat Gloss. hic in casu) ad secundam vero ait, per intitulationem hujusmodi nullum Patronis præjudicium generari, quin possint alios, ad Ecclesias illas, cum vacaverint, præsentare, quos volunt, nisi illi cum assensu Patronorum intitulati fuissent, sive ad titulum beneficii ordinati, atqui per hoc etiam tacitè, ac indirectè est responsum, quòd nimirum Clerici possint validè, ac licitè præsentari à Parocho, vel alio Beneficiato ad titulum sui beneficii, etiam illud *patronatum* sit, etiam Patrono irrequisito, sine præjudicio tamen ejusdem, quoad jus præsentandi alium ad beneficium. Gloss.

Glossi hic V. *utrum electio*, ergo; sic Pirhing. de Jure Patronatus n. 126.

3298 *Re.* In hac objectione multa posse considerari, quæ ambigua sunt. 1. an beneficiati possint talem præsentationem facere *jure*, vel tantum *facto*? 2. an ea, quam *jure* facere possunt, sufficiat ad titulum pro recipiendis Ordinibus? 3. solum an ex suppositione, si facerent, etiam solo *facto*, & ordinatio sequeretur, manente nihilominus salvo Jure Patronorum, taliter ordinati præferri deberent præsentatis à Patrono in casu vacantis Ecclesiæ, quando Patroni consensus non requiritur ad talem præsentationem? 4. an si necessarius foret? quibus positis ad *Re.* Beneficiatos posse in suis beneficiis assignare alteri Clerico ordinando titulum congruæ sustentationis ex suis beneficiis, sed tantum *ad tempus*, quo ipsi habent tale beneficium; ne plus juris in alterum transferant, quam ipsi habeant; cum ergo beneficiati nullum jus habeant gravandi beneficia, onere duraturo etiam post ipsorum vitam; non poterunt ejusmodi Clericis constituere jus alimentorum ex fructibus beneficii pro casu, quo ipsi non habent beneficium; at ponuntur habere solum ad dies vite: ergo. Et ideo talis Clericus, ad ejusmodi titulum ordinatus, non habet sibi obligatum beneficium, sed *beneficiatum*, à quo præsentatus est ad ordines ex tali titulo; ubi onus solum incumbit fructibus cæteroquin competentibus beneficiato.

3299 *Re.* Ad 2. *Re.* quòd titulus alimentorum recipiendorum ex beneficio, quem beneficiatus in suo beneficio alteri dare potest ad ordines, sit solum *ad tempus vite præsentantis*; non autem *ad dies vite ordinandi* ad eum titulum, secluso alio supplente, quo deficiente non est assignatus titulus, quo ad dies vite ordinatus habeat alimenta, talem titulum non esse sufficientem ad recipiendos ordines, nisi ordinans in casu defectus illius se obliget ad præbendam ordinato sustentationem; dum ei de beneficio provisum sit in titulum; ut alibi pluribus exposuimus. Ad 3. jam constat ex n. 3293. Nam ex suppositione, quòd beneficiatus ex consensu Patroni præsentaret aliquem *facto*, non *jure*, ad

Tom. III.

titulum sui beneficii ordinandum, & Episcopus cum ad talem titulum ordinaret; ad huc ista intitutatio nullum Patrono præjudicium potest facere, ut constat ex ipso textu in n. 3293. quibus positis:

Ad object. in n. 3297. *Re.* cum dist. 3300 sequela: ex dicta responsione Pontificis saltem sequitur, quòd Parochi aliique beneficiati possint præsentare Clericos ordinandos ad titulum sui beneficii, quando nullum sit præjudicium Patronis, titulo non sufficiente ad Ordines recipiendos C. titulo sufficiente N. seq. Nam Beneficiatus non potest gravare beneficium suum disponendo de fructibus ejus, ultra dies vite suæ, vel tempus, quo illud habet. Ad prob. N. quòd ab Episcopo Auriensi prima illa quæstio (*an Beneficiati possint aliis in suo beneficio constituere titulum pro ordinibus*) proposita fuerit; quærebat enim solum, *an, si facerent inconsulto Patrono, tales Clerici propter talem intitulationem in casu vacantis beneficii essent præferendi præsentatis à Patrono, qui non consentit in ejusmodi intitulationem.* Deinde, datâ, seu permissâ ma. dist. min. atqui per hoc etiam tacite, ac indirectè responsum est, quòd Clerici possint validè ac licitè præsentari, à beneficiato, ad titulum beneficii solum temporalem, seu ad dies vite præsentantis, si illud patronatum sit, etiam irrequisito Patrono, sine præjudicio tamen ejusdem, quoad Jus præsentandi alium Clericum transeat; at titulum sui beneficii *perpetuum*. N. min. ac ejus suppositum, quòd hac intitulatione Patrono non fieret præjudicium; sic enim illo jam intitulato in perpetuum, ac vivente, inanis foret præsentatio alterius facta à Patrono, cum non possint duo simul in eodem esse intitulati.

§. 6.

An possit Episcopus Conditiones beneficii patronati mutare?

Loquimur de qualitatibus & conditionibus in prima fundatione appositis, & legitima superioris Ecclesiastici potestate admissis. Circa præsentem quæstionem statuitur in c. *Tua*, 17. de Testa.

Ddd dd

Testa.

Testament. dicitur ad Episcopos spectare, in omnibus piis voluntariis, provisionem, ut secundum defuncti voluntatem universa procedant, licet etiam a Testatoribus id contingeret interdici; ac executiones testamentorum, monitione praviâ compellere, ut bona ipsa, in pios usus relicta, fideliter & plene expendant.

3302 Deinde in Clement. Quia contingit 2. de Relig. domib. Clemens V. statuit, ut ea, quæ ad certum usum piis locis largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salvâ quidem Sedis Apostolicæ autoritate) converti. In Trident. etiam Sess. 25. de reform. c. 5. dicitur: ratio postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur: quando igitur ex beneficiorum quorumcunque erectione, seu fundatione, aut aliis Constitutionibus, qualitates aliqua requiruntur, seu certa illis onera sunt injuncta in beneficiorum collatione, seu in quacunque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologicalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, aut Subdiaconalibus, quâdocunque ita constituta fuerint, observetur, ut eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in ulla provisione detrahatur, & aliter facta provisio subreptitia censeatur; ita Concilium.

3303 Ex his juribus deducitur 1. quòd Ordinarii locorum, vel alii, qui certis locis iis præsent, non possint qualitates, vel conditiones onerum in foundationibus eorum, etiam cum consensu eorum, qui Fundatori succedunt, vel in totum, vel etiam in partem mutare, quòd intellige, si, & quamdiu observari possunt immutata, propter dicenda in seqq. Nam, ut rectè loquitur Tridentinum, ipsa ratio, & naturalis æquitas postulat, ut piæ Fidelium voluntates, ubi, & quamdiu possunt, fideliter impleantur, & quæ bene constituta sunt, contrariis Ordinationibus non detrahatur, nec in alium usum, quàm eum, ad quem largitione fidelium destinata sunt, impendantur, ut habetur in cit. Clement. 2. ubi excipitur solus Summus Pontifex; ex qua exceptione habetur, soli Romano Pontifici licere piæ defunctorum voluntates commutare, sic Tiraquell. de Pri-

vileg. cautâ piæ, Privileg. 135. & complures alii, quos citat, & sequitur Barbosa p. 3. alleg. 83. à n. 1.

Deducitur 2. quòd, si provisio beneficii devolvatur ad Superiorem, ab hoc in provisione debeant servari omnes qualitates, & conditiones beneficio in ejus fundatione appositæ, & admittas; nam beneficium devolvitur cum suo onere, nec devolutione mutari possunt ejus conditiones, & qualitates sine Autoritate Sedis Apostolicæ, sic Seraphim Decif. 1363. à n. 1. & alii. Hinc, si in fundatione statutum est, ut minor, etiam 14. annis, tale beneficium obtinere valeat, illi standum est; & huic qualitatibus in fundatione beneficii appositæ non esse derogatum per Decretum Concilii Trident. Sess. 23. de Reform. c. 6. (ubi dicitur: Nullus primâ tonsurâ initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum, beneficium possit obtinere) tradunt Gonzalez ad 8. reg. Cancell. Gloss. 5. n. 91. Aloyf. Riccius. Navarr. & alii, quos citat & sequitur Barbosa in cit. c. 6. n. 7.

Deducitur 3. quòd, post Tridentinum dispensare non possit Episcopus, etiam de consensu eorum, qui Fundatori defuncto successerunt in Patronatu, ut minor 25. annis, non Sacerdos obtineat Capellam, etiam simplicem, ad quam ex fundatione præsentandus est Sacerdos, sic Garcia p. 7. de benefic. c. 1. à n. 93. sed & illud ex iisdem juribus rectè deducitur, quòd Beneficiati nec ab Episcopo, nec à Patronis successoribus eorum possint ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione non sunt imposita; sic enim esse decisum à Sacra Congregatione in una Cremonensi referet Aldanus in Compend. Canon. resol. l. 2. tit. 25. n. 16. Et ratio est ex præmissis juribus, quibus nulli, nisi Summo Pontifici conceditur aliqua mutatio in his, quæ in prima fundatione constituta sunt.

Deducitur 4. ubicunque dispositio defuncti certa est respectu causæ, personæ, loci, temporis &c. illam ab Episcopo alterari non posse; sequitur ex dict. & habetur in c. Ultima. 13. q. 2. ubi Gregorius Pontifex: Ultima, inquit, voluntas defuncti, modis omnibus conservanda debet;

debet; & L. 1. C. de sanctiss. Eccles. ita Layman. l. 4. Summa, tr. 2. c. 13. q. 6. n. 13. Sed hæc intelligenda sunt, quando, quæ in fundatione constituta sunt, etiam deinceps observari possunt; nam interdum, quæ ante complures annos congruè fieri poterant, lapsu temporis, & mutatis circumstantiis, agrè præstari possunt, aut à Successoribus observari, præsertim si pro illis oneribus tam tenues proventus sint, ut non facillè inveniantur, qui velit se huic muneri subijcere, aut obligationum numerus sic excreverit, ut non possit sigillatim omnibus satisfieri.

3307 Hanc difficultatem animadvertens, Tridentinum Sess. 25. de reform. c. 4. sic loquitur: *Contingit sæpe in quibusdam Ecclesiis, vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impostum esse, ut illis pro singulis diebus à restatoribus præscriptis, nequeat satisfieri, vel elemosynam hujusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facillè inveniantur, qui velit huic se muneri subijcere; unde depereunt pia restantium voluntates, & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur: Sancta synodus (cupiens hæc ad pios usus relicta, quo plenius, & utilius potest impleri,) facultatem dat Episcopis, ut in Synodo Diocesana; itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinibus, ut in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, statuere circa hæc, quid quid magis ad DEI honorem, & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire, ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios usus reliquerunt.*

3308 Ex hoc decreto, posse Episcopum, justâ tamen interveniente causâ, reducere numerum anniversariorum, & officiorum pro defunctis, referunt decisum Quaranta in summa Bullarii, V. Missa. pag. 291. aliàs. 402. Galet. in Margaritha casuum conscient. V. Missa. 4. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 13. n. 15. in fine. Aloysius Riccius d. resolut. 341. n. 2. Moneta, de commut. ultim. volunt. c. 5. n. 367. Barbof. d. alleg. 26. n. 4. Nicol. Garcia Tom. III.

de benefic. p. 7. c. 1. n. 131. Similiter posse reducere numerum Missarum, & anniversariorum, non modò, quæ præscribuntur in testamentis, & aliis similibus dispositionibus causâ mortis, sed etiam, quæ in donationibus, & aliis actibus inter vivos, resolvit Barbofa p. 2. de officio & potest. Episcopi allegat. 29. n. 9. & anniversaria in totidem Missas commutare posse Episcopum ex facultate illi à Concilio in præsentem attributa, tradunt Ugol. de officio Episcopi c. 61. n. 1.

In hac materia propter innumeras 3309 declarationes, quas super hoc decreto afferunt authores, ut videri potest apud Barbof. in dict. Sess. 25. c. 4. Difficile est aliquid certum statuere, Doctoribus, in diversas opiniones decedentibus; accedente quoque declaratione novissima Congreg. Card. super dubiis Concilii Trident. sub Urbano VIII. & cum ejusdem approbatione publicata, quam refert Barbofa in dict. c. 4. à n. 14. ubi primò districtè prohibet, ac interdicit, ne Episcopus in Diocesana synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel alias, quomodolibet reducant onera illa Missarum celebrandarum, aut post idem Concil. imposta, aut in limine fundationis; sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis, ad Apost. Sedem recurratur, quæ re diligenter perspecta id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrat, alioquin reductiones vel moderationes, & commutationes hujusmodi, si quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas atque inanes decernit.

Secundò, ne in Ecclesiis, in quibus 3310 onera Missarum in perpetuum imposita sunt, Sacerdotes in eis, ut par est, adimplendis eo tepidiores, & segniores reddantur, quòd onera hujusmodi, cum nulla, aut parva sint utilitate conjuncta, statuit, atque decernit, ut pecuniæ, ac bona mobilia Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monasteriis, Conventibus, ac locis omnibus tam secularibus, quàm Regularibus, atque illorum personis in futurum simpliciter acquirenda cum onere perpetuo Missarum celebrandarum ab eis, ad quos pertinet, sub pœna interdicti

ab ingressu Ecclesie ipso facto incurrenda, à die realis acquisitionis statim deponi debeant, penes eadem sacram, vel personam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, seu illorum pretium, quam primum investiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expressâ, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur, ac si eadem bona immobilia, Auctoritate Apostolicâ deinceps alienari contigerit, eorundem pretium sub eadem poena, ut supra, deponi, ac in aliis bonis stabilibus itidem fructiferis cum ejusdem oneris repetitione, atque annexione converti debeat.

3311 Tertiò quibusvis Capitulis, Collegiis, Societatibus, & Congregationibus, nec non omnibus, & singulis Ecclesiarum, locorum, tam secularium, quam Regularium Superioribus, vel aliis, ad quos pertinet, districtè prohibet, *ne posterum onera perpetua suscipiant Missarum celebrandarum.* Seculares verò *sine Episcopi, seu ejus Generalis Vicarii;* Regularis verò *sine Generalis, vel Provincialis consensu, & licentia,* in scriptis, & gratis concedenda; alioquin, si secularis hujusmodi prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesie interdictus sit eo ipso; Regularis verò poenam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vocisque activæ, & passivæ, absque ulla declaratione incurrat.

3312 Quartò, quòd eleemosynas manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis, ita demum iidem accipere possint, si oneribus antea impositis, ita satisfecerint, ut nova quoque onera suscipere valeant; alioquin omnino abstineant ab hujusmodi eleemosynis, etiam sponte oblatis, in futurum recipiendis, & Capsulas aufeant ab Ecclesiis cum scriptione illa: *Eleemosyna pro Missis,* vel alia simili, sub eisdem poenis ipso facto incurrendis, ne fideles hac ratione frustrentur.

3313 Quintò præcipit, ut Episcopus, vel ejus Vicarius, aut Generalis, seu Provincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requisiti, in singulis casibus diligenter inquirent, de singulis Missarum celebrandarum obligationibus, cuique Ecclesie, Monasterio, aut loco pio incumbentibus, ne ante assensum hujus-

modi, aut licentiam præbeant, quam eis legitime constiterit illius Sacerdotes tam novo oneri suscipiendo, quam antiquis jam susceptis satisfacere posse, præcipuamque rationem habeant; ut reditus qui Ecclesiis, aut locis piis relinquuntur, omnino respondeant oneribus adjunctis, secundum morem cujusque Civitatis, intelligantque, si in re tanti momenti, desides, aut negligentes fuerint, in novissimo die, se hujus prætermissi muneris rationem esse reddituros. Hactenus Sacra Congregatio cum amplissima derogatione, &c. quam ad literam refert Barthol. à S. Fausto in *17. de suffrag. post. q. 91.*

Ex his deducitur 1. potestatem Episcoporum, & Generalium Ordinum in dicto Tridentini Decreto fuisse restrictam, ut sine recursum ad Sedem Apostolicam non possint validè reducere, vel constringere onera Missarum celebranda, quæ imposita sunt post Concilium Trid. aut in limine foundationis, ut habetur n. 3307. & sic etiam tradunt Piafescius in praxi p. 2. c. 3. n. 31. Dianap. 1. *resol. moral. de celebrat. Missar. resol. 1.* Garcia de benef. p. 7. c. 1. n. 131. & alii.

Deducitur 2. quòd Prælati & Superiores regulares non possint diminuerè votivas Missas, vel pro defunctis, quæ iustis stipendiis à particularibus personis petuntur, sine ipsarum consensu, quibus debentur, nam in his verè obligantur ex stricta iustitia ad præstandam obligationem natam ex contractu utrinque oneroso; sic complures apud Barbosa in *dec. c. 4. Trid. n. 9.* Hinc, si contingeret, recipiendo novas eleemosynas manuales impediri solutionem debiti prioris, seu, ut prioribus obligationibus, prout conventum est, satisfieri non possit, illicita omnino foret, & contra iustitiam talis receptio; nam debitor ex iustitia, ex eadem virtute prohibetur non apponere impedimentum impossibile cum eo, ad quod ex iustitia tenetur; & sic decisum esse à Sacra Congreg. approbante Urbano III. constat ex n. 3309. & seq.

Not. præterea dictam facultatem Ordinum, & Prælatorum Ordinum, quæ ipsis in decreto Tridentini, de quo n. 3307. concessa est, intelligendam esse, de reducendis oneribus Missarum ante Concilium Tridentinum impositis, ut tradit

tradit Diana *cit. resol. 2.* Barbof. *cit. n. 11.* & alii apud eum relati. Et quoniam saepe contingit, quod antiquis temporibus, à Testatoribus, Ecclesiis data sint bona quadam, ex quibus annui fructus tunc sufficiebant, ut ea onera commodè præstari possent ab Ecclesiarum Rectoribus; nunc autem revera planè non sufficient, imò, qui peragere velit, vix invenitur, quandoque etiam sine damno non possit, imò fundum, pratum, vel vineam Ecclesiæ sub tali onere datum; Fundarum hæredibus restituere malit, quo illorum memoria, & pia intentio penitus interiret: non videtur dubitandum, adesse justam causam restringendi numerum talium onerum, secundum quod proventus bonorum minus sufficientes evaserunt.

3317 Legi supplicationem cujusdam Parochi, datam ad Ordinarium, qua reductionem plurium onerum petebat, quæ incumbabant suæ Ecclesiæ annuatim præstanda, v. g. ut in pervigilio anniversarii fieret officium defunctorum, cum processione circa Ecclesiam, ipso die, celebraretur solennis Missa, invitarentur vicini Parochi, à divinis daretur illis mensa &c. &c. Cum tamen redditus ad ea tempus habeat, ut pro uno vix venirent 10. cruciferi, adituo, & Musicis minus, &c. In tali casu, cum mallet hæredibus reddere fundum sub hoc onere datum, quam ea, (cum non posset sine suo detrimento) videbatur merito restringi posse, vel ad unam dumtaxat Missam simplicem; vel, si pluries ea onera per annum iteranda forent, ad numerum mitiorem, sic tamen, ut in hujusmodi numero Missarum, seu anniversariorum facienda semper sit commemoratio eorum defunctorum, qui pro suarum animarum salute talia legata ad pios usus reliquerunt, ut dicitur in textu *cit. c. 4. in n. 3307.* quamvis Vgolinus de offic. Episcopi p. 2. c. 61. n. 1. dicat, dictæ commemorationi satisfacere posse, vel in *Collectis*, vel in *memento*; quod tamen videtur intelligendum, si tunc Missa non admitteret commemorationem, quæ per consuetas Ecclesiæ orationes pro defunctis dici solent: sic enim decet Ecclesiæ fidelitatem in recognitione datorum à defunctis Fundatoribus.

ARTICULUS XIII.

Quibus modis Jus Patronatus amittatur, vel extinguatur?

R Esp. id posse contingere diversis modis, & 1. Si Patronus ipse, juri sibi competenti renuntiet; tunc enim talis Ecclesia fit libera, ut colligitur ex *c. 1. h. t. in 6.* quod etiam ex eodem deducitur, si alteri jus suum liberè cedat; nam in primo casu extinguitur; in secundo autem, desinit in Cedente, & transit in Cessionarium, ubi etiam notandum, posse Patronum, vel ejus in Patronatu successorem, etiam remittere alias conditiones in suum Patroni favorem, cum consensu Ordinarii appositas in fundatione, vel dotatione, aut constructione Ecclesiæ, non tamen appositas in favorem divini cultus, aut totius familia; licet enim præjudicare possit juri in suum, non tamen, in favorem aliorum indulto.

3319 Secundò amittitur Jus Patronatus, quando de consensu Patroni Ecclesia patronata transit in electivam; nam tali casu locus esse non potest exercitio patronatus, seu præsentationi, sed electioni, ad quam Patronus, dando activè suffragium, Jure Patronatus se immittere non potest, quamvis, si ei concedatur, intractatu electionis partes suas interponere valeat, ut habetur *c. Nobis. 25. h. t. ibi: Caterum in Conventuali Ecclesia non electioni Prælati faciendæ, sed jam factæ honestius Patroni postulatur assensus; nisi aliter de sua jurisdictione obtineat, ut partes suas interponere debeat electioni tractandæ.*

3320 Tertiò amittitur, si Ecclesia Patronata accessoriè uniatur Ecclesiæ non patronatæ, sed v. g. *electivæ*; Nam Ecclesia accessoriè unita alteri ut dicemus in seqq. perdit suas qualitates, & transit in eas, quas habet altera; at ubi Ecclesia, cui sic unita est, non admittit præsentationem, sed electionem, nec taliter unita illam admittet, & ubi locus relatè ad aliquam electionem non est præsentationi, nec locus est Patronatus: ergo. Sic Joann. Andr. in *c. 2. de Relig. Domib.*

3321 Quarto si Ecclesia Patronata sic destruat, ut non amplius sit usui pro celebrandis inibi divinis, nec spes sit reedificationis; quia sic habetur tanquam non